

Razpad nemške moči se bliža

AMERIČANI NAPREDOVALI 30 MILJ; RUSI V PRUSIJI

London, Anglija. — Ameriške motorizirane čete so prodrle od srede do četrtka za 30 milj iz Normandije v Britanijo, katera pokrajina se nahaja južno zapadno od Normandije. Ameriška ost prodira zdaj po britanskem polotoku proti luki Brest, druga ost pa proti jugu proti mestu Rennes in od tam doli preko polotoka proti drugi luki St. Nazaire. To je največja zmaga Zaveznikov v Franciji. Angleži pa so se približali mestu Vire in imajo uspehe na vsej fronti v Normandiji. Nemci so na umiku vsepovsod.

Poročilo iz Moskve javlja, da so ruske kolone prodrle v Vzhodno Prusijo od 3 do 5 milj globoko. Ruska težka artilerija obstreljuje nemške postojanke v Prusiji. Varšava, poljska prestolnica je obkoljena in ruske čete so baje že 6 milj naprej od Varšave. Za mesto samo pa še divjajo boji, a ni dvoma, da bodo Rusi iztrebili Nemce iz mesta vsak čas. V Litvinski so Rusi že pred dnevi mojstersko izvedli sunek od prestolnega me-

CHURCHILL IN EDEN NAPOVEDUJETA KONEC VOJNE

London, Anglija. — Winston Churchill, angleški prvi minister je v svojem poročilu parlamentu izjavil, da "zmaga je blizu". V poročilu, ki ga je čital 105 minut je omenil, da so nemške robotne bombe ubile 4,735 ljudi, ranile nad 14,000 oseb, porušile 17,000 hiš in do 800,000 hiš in poslopij je poškodovanih v Angliji. Ne bo pa to orožje doseglo drugega, kakor le osterjelo kazen za one, ki ga uporabljajo, je dejal minister.

Takoj v začetku je omenil, da ima za poročati dobre stvari. "Zavezniki so ustvarili veliko nadmoč na morjih, v zraku in na kopnem. Japonski poraz po porazu Nemcev bo prišel veliko prej, kakor se je pričakovalo. V Nemčiji se odigravajo strašne reči. To mora uničiti ljudsko zaupanje. Nemški voditelji se morijo sami med se-

TURCIJA PRELOMILA ZVEZE S HITLERJEVO NEMCIJO

London, Anglija. — V sredo je došla iz Ankare vest, da je turška vlada prelomila z Nemčijo diplomatske zveze. Od kar je začela Nemčija zgubljati bitke za bitko v Rusiji, v Italiji in zdaj v Normandiji so Turki nervozno stopicali in se za vsakim vogalom ponujali Zaveznikom. Pred letom dni niso hoteli še ničesar slišati, ko so jih Zavezniki vabili v svoj krog. Še več, Nemčiji so prodajali rude, živež in mnoge druge reči. Trgovina je cvetela in izgledalo ni gotovo, da bodo Nemci vojno zgubili in Turki so se po kramarsko obnašali. Zdaj so drugi časi, pa so tudi na Turškem drugi časi.

Kaj so turški načrti, prav za prav nihče ne zna. Gotovo je, da hočejo na nekak način priti v vojno ob zaključku iste, da bi sedeli pri mirovni konferenci in da bi jim kdo kaj ne odščipnil njihovega ozemlja, ali pa da bi ga še kaj pridobili. To so glavni nameni. Lahko je pa za vsem še kaj drugega. Nekateri celo na-

sta Kaunas proti zalivu Rige, zasedli Rigo in važno mesto Tukums in so s tem odrezali kakih 25 nemških divizij v Estoniji in Latviji. Umik je mogoč le po morju, ki bo pa silno težaven pred ruskimi letalci in ruskimi podmornicami. Na jugu pa Rusi prodirajo proti Krakovu in v Karpate. Od Šlezije so oddaljeni le še samo 122 milj. Tako se krha nemška moč vse povsod. Poročila omenjajo, da naziji beže iz Finske. Tudi iz Balkana odhajajo že več zadnjih dni nemški civilisti in odpoklicanih je bilo več divizij. Mnenje prevlađa, da se bo Nemčija sesula še predno bo-sta minula dva meseca. V Evropi so na vidiku velike spremembe.

boj. Zadnja poročila iz Francije so dobra. Zavezniki zmagujejo in gre do stalno naprej. Zavezniki so oboroženi, kakor doslej še nobena sila ni bila." Glede na vprašanja Poljske je izrazil željo, da naj bi prišlo do kakega sporazuma. Rumuni pa se morajo prepustiti Rusom in sprejeti kar jih čaka, ker so nesramno napadli Ruse. O položaju v Jugoslaviji je izrazil, da je boljši. Stalina je pozdravil in čestital hrabrosti Rusov. Zunanji minister Eden, pa je mnenja, da bo vojna v Evropi končala tekom dveh mesecev.

migujejo, da zna Turčija vkorakati na Balkan v Bolgarijo. Ni dvoma, da bi radi. Kaj bo k temu porekla Rusija, je druga zadeva. Morda bi bilo Angležev res kar prav, da bi Turki prišli v Bolgarijo pred Rusi. Tudi to je mogoče. Za političnimi kulisami se včasih plečejo čudne reči. Mogoče se tudi tu. Bliznja bodočnost bo to kmalu odkrila.

Turki so hudo nervozni radi Dardanel. Rusi so pa hudo rezervirani glede Dardanel in menda niso dali še nobene izjave glede tega. Je pa skoro gotovo, da bo zmagoslavna Rusija glede Dardanel povedala o pravnem času svojo besedo. Da bi Turek stražil in kontroliral 200

ZADOSTI JE DOBIL

Dva marina gresta previdno po razdrapani ulici glavnega mesta na Saipanu Garapan. Morda se le tu pa tam skriva kak zaostali japonski strelec. Razvaline in dim v ozadju pričajo, kako grozovito je bilo bombardiranje, ki je raztrgalo mesto na drobne kose.

NOV DOGODEK V POLJSKO-RUSKEM VPRAŠANJU

Moskva, Rusija. — Vrhovni svet ljudskih komisarjev je objavil, da je poslal k ruski sovjetski vladi Poljski narodni osvobodilni odbor svojega zastopnika, ki ga je ruska vlada sprejela in odobrila. Istotako pa je Sovjetska vlada imenovala svojega zastopnika in ga poslala k Poljskemu narodnemu odboru. S tem so ustanovljeni diplomatski odnosi med Poljskim narodnim odborom in Sovjetsko vlado. Značilno je, da se je to dogodilo prav ob prihodu ministrskega predsednika Poljske zamejne vlade v Londonu. Angležem to gotovo ne bo po volji. Slednji bodo gotovo nasprotovali v drugih zadevah sovjetskimi načrtom. Bodočnost postaja zopet nejasna.

MARŠAL MANNERHEIM BI RAD MIR?

London, Anglija. — Maršal Carl Gustav Mannerheim, poveljnik finske vojske baje išče stikov, potom katerega bi zaprosil za mir pri Rusih. Mannerheim je star reakcionar, kakor pruski generali. Toda zdaj ve, da je vojna zgubljena. Mannerheim je star 75 let. Svojo vojaško karijero je začel v carski ruski armadi pred več kakor 40 leti in je bil poveljnik konjeniškega kora. Ko se je organizirala po revoluciji neodvisna Finska, je postal maršal finske vojske. V politiki in drugače je bil vedno prijatelj Nemcev.

NORMAN THOMAS PREROKUJE IZVOLITEV ROOSEVELTA

Chicago, Ill. — Vodja socialistične stranke v Ameriki Norman Thomas je izjavil v svojem govoru pred socialističnim klubom chicške univerze, da je izvolitev predsednika Roosevelta v jeseni skoro zagotovljena stvar. Toda, če bodo socialistični volilci volili v velikem številu za svojo stranko, bo to učinkovito svarilo demokratski stranki, da ne bo silila predaleč na desno na svojih potih, je depal Thomas.

milijonom Slovanom vhodna vrata, je res vsekakor malo preveč.

KRIŽEM SVETA

— Stockholm, Švedska. — Predsednik Finske Risto Ryti, je podal v torek parlamentu resignacijo. Predsedništvo države je prevzel maršal baron Carl von Mannerheim. Poveljnik vojske. Omenja se, da bo v kratkem resignirala tudi vsa ostala finska vlada. Pinci zdaj vidijo, da so zavozili, ki se niso podali Rusom pred nekaj tedni.

— Pearl Harbor, Havajsko. — Admiral Nimitz poroča, da je na otoku Tinian uničen vsak organiziran odpor japonskih čet. Na otoku so vladali hudi boji devet dni. Ameriški marini so pobili 2389 Japoncev na otoku. Na otoku Guam pa so napredovali naši marini za 2½ milje, omenja poročilo.

— Wilmington, N. C. — Veliki viharji z nalivi so divjali po obrežju Severne Caroline ni povzročili mnogo škoda v noči med torkom in sredo. Razdejanj je na stotine hiš in poslopj, obrežnih pomolov in večje šte-tilo ribiških in drugih ladij.

— Edmonton, Alta. — Tukajšnji kanadski list je objavil te dni, da so Združene države poslane Rusom preko zapadne Kanade, Alaske v Sibirijo več, kakor 10,000 vojaških bombnikov tekom zadnjih treh let. Do ožin med Alasko in Sibirijo gre ves transport potom motornih vozil.

— New York, N. Y. — Kongresnik Hamilton Fish, ki je poznan kot najbolj reakcionaren republikanski kongresnik iz New Yorka, je bil ponovno nominiran na republikanski listi zadnji torek. Redni republikanci ga sovražijo in Dewey je apeliral na volilce, naj ga porazijo, a ni nič pomagalo.

— London, Anglija. — Iz glavnega stana maršala Tito poročajo, da so zadnje dni v bojih z Nemci v Dalmaciji in Črni gori partizani pobili do 900 Nemcev. Zasedli so več vasi ob reki Cetini in ob reki Zrmanja, omenja poročila.

— Washington, D. C. — Pet vojno posojilo sega do 4½ milijone dolarjev preko določene kvote 16 milijonov. Do srede se je prodalo za \$20,639,000, 000.00 bondov.

GENERAL SVARI PRED ZASTOJEM V INDUSTRIJI

Washington, D. C. — General Somervell, načelnik zalagalne službe ameriške vojske objavlja svarilo, da je nevarnost, da bo začelo vojski primanjkovati municije in nekaterih vrst orožja, če bo zastoj v industriji nadaljeval. Nekateri dosedanje zmage so rodile v domači javnosti preveliko navdušenje in preveliko upanje, da je vojska že izvojevana. V tem mnenju ne gre delo v vojni industriji več naprej v tistem tekmovalnem tempu, kakor je šlo prej. To je nevarnost. Tudi mnogo več ljudi si privošči dalje politične, nekateri industrijalci že zdaj omejuje previsoke količine vojnih izdelkov in pripravljajo vmes spremembe, da bodo krenili v proizvodnjo za privatno uporabo. Vse to pa povzroča zastoj v vojni proizvodnji.

JAPONCI SPREMINJAJO POVELJNIKE

London, Anglija. — Japonsko ministerstvo za mornarico je prestavilo celo vrsto mornariških poveljnikov raznih edinic v Pacifiku, omenja poročilo iz Avstralije. Vedno naraščajoči uspehi ameriške mornarice dela Japoncem ne male skrbi, zato so mnogi dosedanjí poveljniki japonskih mornariških edinic zgubili zaupanje pri vladi.

ZAVIJALNEGA PAPIRJA PRIMANKUJE

Washington, D. C. — Odbor za vojno proizvodnjo apelira na vse trgovine in druge ustanove, da naj hranijo zavijalni papirjem. Omenja tudi, da ne bo za božične praznike na razpolago toliko zavijalnega papirja, kakor druga leta. Treba bo zavijati pakete v samo en papir, ne pa v dva, kakor prej.

CAS ZA PRIJAVE ZA POVIŠANJE NAJEMNIN

Chicago, Ill. — OPA urad javlja, da bodo z dnem 1. septembra na razpolago listine (forme), na katerih se napravi prošnje za povišanje najemnin, najemnikom stanovanj. Listine bodo na razpolago v vseh OPA uradih.

NEMCI NAPELI VSE SILE, DA OHRANIJO FLORENCO

Rim. — Maršal Gen. Albert Kesselring je zagnal do 75,000 nazijskih vojakov, med drugimi tudi tri najboljše nemške divizije, na zakriviljeno fronto, ki je kakor pol obroča na eni strani gore pod Florenco. To je storil v končnem obupnem prizadevanju, da bi zadržal pritisk zavezniške osme armade.

Ujetniki, ki so bili zajeti na tej fronti, so povedali, da se nahaja tam izborna tretja nemška oklopna grenadirska divizija, ki se je pridružila četrti padalni in devetindvajseti oklopni diviziji.

Vse to pa ni ustrašilo osme zavezniške armade, da ne bi šla vztrajno naprej in v hudih spopadih s tanki pridobivala ozemlje seženj za sežnjem. Tudi pri tej armadi so posamezne edince, ki niso od muh, da omenimo samo Novozelandce, ki so se odlikovali v Afriki pri El Alamein in divizijo iz Juž. Afrike.

To so preizkušeni borci, ki jih nobena stvar na svetu ne ustavi. Na levem krilu italijanske fronte se ameriške čete borijo v starodavnem mestu Pisa, znano po svojem visokem stolpu, ki je tako zgrajen, da ves visi zelo postrani, pa vendar ne pade. Ta stolp priča, kako gradbeni inženirji so morali živeti v tistih starih dneh. Nemci obstreljujejo Amerikance v mestu s topovi iz hribov proti severovzhodu.

KAKO SE PRIPRAVLJAJO ZA VZDRŽEVANJE MIRU

Washington. — Izvršni državni tajnik Stettinius naznanja, da se bodo 14. avgusta tukaj začeli razgovori med posebnimi odbori Amerikancev, Angležev in Rusov, kako se naj po vojni vzdržuje svetovni mir, ki mora biti ohranjen za vsako ceno, če treba tudi z vojaško silo. Takoj ko se bodo skončali ti pogovori, se bo pa začelo enako razpravljanje med Amerikanci, Angleži in Kitajci. Tukaj bo prišla v poštev Japonska, zato Rusi ne bodo zraven, ker niso v vojni z Japonci.

Stettinius misli, da se bo konferenca lahko skončala v dveh ali treh tednih. Vršla se bo v prostornih sobanah v Dumbarton Oaks, Georgetown. Razpravljala bo prav temeljito in realistično, kako bo treba skrbeti za ohranitev svetovnega miru. Končni načrt bo predložen vsem ostalim zavezniškim deželam v odobritev.

Voditelj ameriškega odseka na tej konferenci bo Stettinius sam, toda se bo ravnal po navodilih državnega tajnika Hulla. Armadni in mornarični častniki bodo tvorili tretjino ameriških delegatov. Nobenega člana kongresa ne bo zraven. S pomočjo posebnega senatnega pododbora za zunanje odnose je tajnik Hull sestavil nekaj pripravljalni načrt, kaj bo Amerika predlagala na tej konferenci.

DEWEY SE POSVETUJE S 25 REP. GOVERNERJI

St. Louis. — Kakor se razni pretirani komunisti obešajo na demokratsko stranko, tako bi se razni verski in narodnostni nestrpneži radi držali za rep republikanske stranke. Politični kandidati pridejo prav lahko v škripce, če se preveč bratijo z raznimi prenapeteži, na drugi strani jih pa spet ne morejo kratkomalo zavrniti, ker potrebujejo tudi glasove takih krogov.

Tudi gov. Thomas E. Dewey ima take težave, pa se jim še precej spretno izvija. Sedaj je zbral okrog sebe 25 republikanskih kandidatov in se posvetuje z njimi o povojnem mirovnem programu, češ, da bo tukaj glavno delo za predsednika v bodočem terminu. Na volilnem tiketu v državi jesenske volitve.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski
list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891

The first and the oldest Slovene
Newspaper in America.
Established 1891

Izhaja vsak torek in petek

Issued every Tuesday and Friday

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

Published by
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina:	Subscriptions:
Za celo leto \$4.00	For one year \$4.00
Za pol leta 2.00	For half a year 2.00
Za četrt leta 1.25	For three months 1.25
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$4.50	For one year \$4.50
Za pol leta 2.25	For half a year 2.25
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50

Dopisniki so prošeni, da dopise pošljejo vedno malo prej, kakor zadnje ure predno je list zaključen. Za torkovo številko morajo biti dopisi v uredništvu najkasneje do petka zjutraj prejani teden. Za petkovo številko pa najkasneje do srede jutra. — Na dopise brez podpisa se ne odziva. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

POZORI! Številke poleg vašega imena na naslovni strani kažejo, do kdaj je plačana vaša naročnina. Prva pomeni mesec, druga dan, tretja leto. Obnavljajte naročnino točno.

Entered as second class matter, June 10, 1943, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

CERKVE IN MIR

"Znamenja so, da mora ameriško mnenje hitro nastopiti, če naj se izognemo nevarnosti, da ne bomo potegnjeni v vrtnice najbolj kolosalnega imperialističnega pustolovstva, ki si ga je kdaj kdo domisljal."

Tako poudari v začetku svojega članka pod zgorajšnjim naslovom Louis Mercier, priznan učenjak in vzgojatelj na Harvard univerzi, rodom Francoz, vzgojen na Lolola univerzi. Nato zanimivo nadaljuje:

"Ni dvoma, da bodo iz te strašne vojne izšli le trije narodi dovolj močni, da bodo gospodovali svetu, če bodo hoteli — z Rusijo, ki je v najboljšem položaju za nadziranje Nemčije in Japonske in tudi za vplivno gospodovanje nad vso Evropo. Odtod tendenca, ki daje misel, da je najprvo treba prepričati maršala Stalina, da bi spoznal, da je najvišja korist za njegovo deželo prijateljski sporazum z Anglijo in Združenimi državami."

Predmet je: Na kakih podlagah naj se tak prijateljski sporazum napravi? Ali naj se doseže s tem, da se dovoli Rusiji napraviti, kar sta Anglija in Francija storili, namreč, da sta šli v vojno, da bi preprečili osišču njegove nakane? Ako to, potem je naše lastno samospoštovanje in naša neodvisnost pooteptana. Kdor kapitulira pri vprašanju moralnih načel, ni več svoj lasten gospodar in oni, katerim jih žrtvuje, vedo, da je odvisen od njihove milosti.

Še nikdar ni bilo bolj kritičnega trenutka v zgodovini sveta in še posebno pa v zgodovini Združenih držav, kot je sedanjost, ker vzlic nekaterim lokalnim izjavljanjem, da bi se držale svojih najvišjih idealov, so bile Združene države od svojega začetka največja politična moralna sila v zapadnem svetu. Vedno so stale v svetu kot zaščitnica upoštevanja in spoštovanja človeka, kateremu je Bog dal nekatere nedotakljive pravice, in v slučaju ravnjanja s kolonijami ljudstvi so pokazale, da kontrola nad kolonijami ne pomeni, da bi se smelo izkoriščati kolonije, ampak le pošteno trgovanje z njimi in še posebej pa se je treba zavedati dolžnosti, da jih je treba voditi do stanja neodvisnosti kakor hitro mogoče.

Odtod ameriška načela vladanja in mednarodnega občejanja. Ljudje ne spadajo vladam, pač pa vlade ljudem. Vlada nima pravice razglasiti nobene postave proti nedotakljivim pravicam, s katerimi so vsi ljudje obdarovani in tudi nobeni ljudje nimajo pravice žaliti nedotakljive pravice drugih ljudi.

Če se ne bomo držali teh načel — katera ne tvorijo sanjavega idealizma, ampak vsebujejo temeljno stvarnost naravnih postav — bomo postali ničla v mednarodnih ustanovah sveta, ker z vstopom vanje se bomo le odtujili doktrinam, ki so bile duša našega življenja.

Če bi storili tako, bi bili prav tako nepravilni do Rusov kakor do drugih ljudi. Zd

NAPREJ ZA CILJI!

Vsak človek ima v življenju gotove ideje in cilje. Ideje in cilji so pa različni. So dobre ideje in dobri cilji, pa je tudi na svetu vedno dosti slabih idej in ciljev. Za katerimi idejami in cilji hodimo mi?

Na proslavi zlatega jubileja Kranjske Slovenske Katoliške Jednote sta zlasti dva govornika podajala zelo važne zamisli, mimo katerih se ne sme naprej s tisto običajno vsakdanjo brezbriznostjo, kakor imamo navado iti ob marsikateri podobni priliki. Prvi govornik prevz. g. nadškof Samuel Stritch je po maši v cerkvi imel nad vse jednat govor, v katerem je zlasti slikal nujnost, da je treba gojiti v človeku vedno to, kar je dobrega, kar je idealnega, kar stremi za nečem višjim, k Bogu, k Resnici. Ljubezen do dobrega, idealnega krščanskega življenja je bila lepa lastnost našega vernega slovenskega naroda. Prevz. g. nadškof je omenjal naše prednike, ki so doma na slovenskih tleh gojili najlepše krščansko življenje in znali z nedopovedljivimi žrtvami tudi braniti pred vsakomur, ki jim ga je hotel vzeti in uničiti. Niso tisto lepo vzorno krščansko življenje samo ljubili, tudi branili so ga sebi in drugim, to je onim, ki so bili bolj na zapadu, katere ni dosegal teror turškega kopita prejšnjih stoletij. Tak narod je dal svetu tudi take velike sinove, kakor so bili Baraga, Pirc, Lavtižar, Buh in mnogi drugi naši odlični slovenski misijonarji. Ne samo, da so sami svetili s svojim pravim krščanskim življenjem, marveč hoteli so miselno požlahtiti tudi druge narode, ki resnice krščanstva še niso poznali. S posebnim apostolskim veseljem so odhajali v svet in učili neuke narode, jim prinašali civilizacijo in s civilizacijo tudi krščansko vero. Delo teh odličnih slovenskih sinov je tisto dejstvo, radi katerega nas priznavajo zdaj v svetu odlični visoko spoštovani voditelji, predstavniki katoliške cerkve kakor tudi predstavniki civilnih oblasti.

Drugi govornik je bil naš rojak, starosta slovenskih duhovnikov v Ameriki, velečastiti g. P. Ciril Zupan iz Canon City, Colo. Daleč iz zapada je prišel na jubilejno slavnost KSKJ kot njen nekdanji duhovni vodja. V svojem govoru je omenjal, kako so pred petdesetimi leti slovenski duhovniki sodelovali pri ustanavljanju KSKJ. Trudili so se, da so narodu ustanovili katoliško jednoto. S katoliško jednoto in katoliškimi listi so narod obvarovali in očuvali pred marsičem slabim. Ljudstvo pa je s tem pridobilo narodno in versko.

Tako nekako je poudarjal v svojem govoru veleč. g. Zupan. On sam je eden prvih slovenskih pionirjev v tej deželi. V Ameriko je prišel kot 19 letni mladenič še leta 1881. Torej že 63 let je v tej deželi. Pred nekaj leti je obhajal svojo zlato mašo v Pueblo, Colo. Pri visokih 82 letih se mu pač ne ljubi potovati po svetu, marsikdo še pri nižjih letih ne gre na daljno potovanje. On pa, kot vri zaveden narodnjak in zaveden in požrtvovalen misijonar, je prišel nad 1000 milj daleč, da je na proslavi KSKJ govoril in bil prisoten. Jednate so bile njegove besede in pomembne. Vsaka beseda je bila zanimiva in poučna in je zvenela, kakor glas zvona: Sinovi in hčere slovenskega naroda, zavedajte se, da vas velik usoden čas vabi in kliče še bolj k najbolj intenzivnemu delu za svoj narod. Vsak izmed vas lahko veliko stori, za vsakega izmed vas je dela dovolj na vseh naših poljih. Imate KSKJ, agitirajte zanj, večajte jo v številu. Vzpodbujajte se med seboj, ne omagujte, čas setve je še vedno tu in dokler se ne boste naveličali sejati, boste imeli vedno tudi kaj žeti; imeli boste uspehe na poljih, na katerih boste sejali.

Sodobniki moramo biti nad vse hvaležni našim pionirjem. Prepričani smo, da ob pogledu na našega odličnega pionirja slovenskega duhovnika veleč. g. Zupana se je mogel vsak navdušiti in si sam pri sebi reči: Poglej ga korenjaka, če on, ki je bolj potreben počitka in miru, kakor smo vsi drugi, pride tako daleč, da tu nas navdušuje in kaže pot naprej k nadaljnjim ciljem v življenju, ali bi ne bilo narobe in zelo nehvaležno od nas, da bi mi držali križem roke in ne bi prav resno prišli za delo na vseh naših poljih in bi ne pomagali graditi naprej, kar so pričeli naši pionirji pred petdesetimi leti in več.

Res je, v težkih časih živimo. Svet je zajela tako imenovana globalna ali totalna vojna. Sinovi in hčere so razkropljene po vseh raznih delih sveta. Ali naj pa pri vsem tem obupno gledamo in naj naše navdušenje leze navzdol. Nikakor ne! Naša mlada kri se bije na frontah in tamkaj s krvjo odkupuje svoji domovini in vsemu svetu svobodo in demokracijo, da bomo zopet imeli na svetu prostost in demokracijo in da bomo na svetu zopet lahko delali še za večji razmah in razvoj naših človekoljubnih in dobrodelnih organizacij in da bo naše delo še bolj napredovalo, kakor je v preteklosti. Če oni to odkupujejo s svojo krvjo na bojiščih, tedaj moramo mi, ki smo doma, delati na vso moč, da bodo naše ustanove in organizacije rastle v članstvu, da bo navdušenje rastle in cvetelo. Kratko, vsi moramo naprej za cilji, naprej z neodjenljivim delom za vse, kar je dobrega med nami.

Katoliški Slovenci, agitirajte za svoje katoliške organizacije, za svoje katoliške liste. Skrbimo vsi in vsak, da bo naša javnost vedno prežeta z navdušenjem za vse dobro in koristno med nami. V tem duhu naprej! V tem duhu delajmo in naše delo ne bo brez uspeha!

V hvaležno prisnanje Amerikanskim silam, ki so osvobodile njih mesto, so ti meščani v La Mine, Francija, na 4. julija okrasili svoj dom s zastavami in napisi ter tako prispevali k proslavi Dneva ameriške neodvisnosti. Počrtnjene lise pod napisi kažejo, kaj so cenzorji črtali.

TO IN ONO IZ ŽIVLJENJA IN SVETA

KDO JE GOSPODAR

V političnem življenju žena lahko kandidira kot tekmovalka proti svojemu možu, tako je razsodil neki sodnik v Texas. V 12. kongresnem okrožju je kandidat za kongres neki O. A. Cole, ki je uposlen pri vojnem delu v Ft. Worth, njegova žena pa tudi hoče biti kandidatinja za isto mesto in tekmuje z njim. Šel je pred sodnika, da bi jo tam ustavil, in se je opiral na pritožbo, da je žena prekršila poročno obljubo, da ga bo ubogala. Sodnik Walter Morris na okrožnem sodišču pa je takole razsodil: "Noben moški ne more s tožbo pred sodiščem prisliliti svojo ženo, da bi ga ubogala, in tudi ne more tukaj doseči, da ne bi z njim tekmovala v politiki."

PSI V NORMANDIJI

Pri ameriškem prodiranju v Normandijo pomagajo našim fantom hudi alzaški volčji psi, ki so jih Angleži skrbno izvežbali in izročili Amerikancem na Lend-Lease podlagi. Kot posebni stražarji in čuvaji zaduhajo ti psi človeka na 400 jardov.

Alzaški pes pokaže, kje je plen, tiho kakor ptičar, toda na besedico svojega gospodarja se zažene in napade. Pes je izučen, da zgrabi sovražnika za desno roko, in ima tako ostre zobe, da pri prvem ugrizu preseka roko do kosti.

Ti psi tekajo naokrog in delajo vsakovrstne trike za naše vojake. Alzaški pes se bo igral tako dolgo, dokler mu bo njegov gospodar pustil, in bo vzel celo živež od tujca, toda če mu gospodar zapove, bo takoj čavnil roko, ki mu je dala jesti.

Izvežbani, da ostanejo mirni med ognjem topov, strojnica in pušk, so taki psi zvesti samo enemu človeku in samo enega ubogajo. Toda svojega gospo-

darja bodo ubogali v vsaki malenkosti, tudi če je treba iti v smrt.

VELIKO UJETNIKOV

Dne 1. julija je bilo v Zedinjenih državah vsega skupaj 196.948 vojnih ujetnikov, namreč 146.101 Nemcev, 50.278 Italijanov in 562 Japoncev, kakor poroča Brig. Gen. B. M. Bryan, ki ima na skrbi te ujetnike. Več kot 400 jih je poskusilo ubežati, toda samo osem jih še niso polovili. Zedinjene države se ravnojo popolnoma po zahtevah genevskih predpisov glede vojnih ujetnikov in jim tudi dajo najboljšo zdravniško postrežbo.

OPRAVIČILO

Pfe. John R. Simpson iz Park Ridge, Ill., je bil v boju na francoski fronti poslan nazaj, naj prinese več streliva. Ko se je vračal, je bilo bojevanje tako premešano, da ga je ujelo pet Nemcev in je moral z njimi v lisičji luknji prebiti pet ur. Potem je prišel ameriški pehotni oddelek in ujel tisto nemško skupino. Da ne bi imel Pvt. Simpson kakih sitnosti s svojim poveljnikom, ker tako dolgo ni prišel nazaj s strelivom, mu je ujeti nemški častnik napisal opravičilo — znal je tudi angleško: "Nosilec teh vrstic je bil ujetnik nemških vojakov to popoldne. Blagovoli me oprostiti njegovo zamujenost."

ELEGANTNOST

Dva ruska mornarična poročnika sta se pripravljala za razgledovanje po Chicagi. Pa je rekel eden izmed njiju vodniku: "Prosim, želiva biti prisotna na slavnem kraju, kjer preminevajo duševno potrte kranjeve." Vodnik ju je zapeljal v Stock Yards.

NAJLEPŠI ZOBJE

Osemnajstletna Miss Lois Price iz Jefferson, Iowa, nikoli ne mara sladkarij, ima pa najkрасnejše in najpopolnejše zobe, kar jih je Dr. Samuel G. Baker, dentist, preiskal, kakor poroča v Žurnalu ameriške zobozdravniške zveze.

Dekle je prišla k njemu za zobozdravniško pomočnico. Takoj je zapazil njene nenavadno lepe zobe. Vprašal jo je to in ono. Skoraj neverjetno se glasi, da ni nikoli jedla sladkega peciva, kakršne koli vrste, tudi ne sladkorja ne sladoleda ne sadja razen pomaranč, tudi ni uživala sladkih pijač ne kave, ne čaja ne komercialnih vitaminov. Vse to je pokusila, uživati pa ni mogla. Kadar gre s svojimi prijatelji na kozarec sladke pijače, si naroči zase mleko, vodo in prigrizek s črnim kruhom. Takih deklet prav gotovo ni veliko, če je sploh še kakšna.

SVOBODNI NEMŠKI ODBOR V MEKSIKI

Mexico City. — Ustanovitev nemške protifašistične vlade v Vzhodni Pruski bi bila na trdnih tleh za kakoršnokoli gibanje proti Hitlerju v ostali Nemčiji, je bila izjava Paul Merkerja, ki je bivši komunistični poslanec v Reichstagu in je glavni tajnik Svobodnega Latinsko-Nemškega Ameriškega komiteja tukaj.

Merker je dajal, da bi bila ustvaritev protinacijskega komiteja na vzhodno pruskem ozemlju "logična rešitev", a poudaril je, da svobodni Nemci tukaj ne vedo, če je bil kak načrt izdelan ali ne.

Vi radi berete vesti iz drugih naselbin; drugi radi boro novice iz vaše naselbine. Poročajte novice in dogodke v "Am. Slovincu".

KORISTNA POJASNILA ZA VOJAKE IN NJIHOVE DRUŽINE

Dobrodelna ustanova Odbor za Javne Zadeve v New Yorku, je ravnokar natisnil knjižico s 32 stranmi z naslovom "Podatki in pojasnila za može in žene v vojski". Iz te knjižice vojak lahko izve, kaj mora narediti, ako njegova žena pričakuje otroka, ako mu posojilnica preti, da bodo njegovi družini odvzeli ledenico, kako napraviti testament, tako da bodo oni, ki so ostali doma, preskrbljeni, kako prebiti dopust in kam iti na počitnice, in še mnogo drugih takih raznih podrobnosti in pojasnil, ki jih vojak tolikokrat išče in ne more najti.

Ta knjižica, katero je pripravil Dallas Johnson, je natisnjena zato, da bi se možem in ženam naše vojske pomagalo odstraniti skrbi, ki bi jih imeli radi svojih domačih problemov, tako da bi se lahko popolnoma posvetili svojem važnemu delu za vojno zmago. Vojak in njegova družina na ta način izvedo, ne samo katere so njihove pravice in dolžnosti, temveč tudi kako jih morejo izkoristiti.

Vojakom se svetuje ako, kako in kdaj naj si poskrbijo pravnškega nasveta; kako naj si vsak uredi svoje posle, tako da jih bo lahko tudi njegova družina opravljala dokler je on odsoten, kaj mora znati o takih stvareh kot so dolгови, pogodbe, takse, zavarovalnina, ter pisanje testamenta.

Mnogo je stvari, katere bi može in žene v vojski imeli pravico dobiti, ako bi le znali vprašati zanje. Posebno se poudarja, da morejo vojaki dobiti mnogo stvari veliko ceneje kot

drugi navadni državljani. Lahko dobijo zavarovalnino za manjšo ceno, ter plačajo na železniceh za krožno potovanje samo za pot v eni smeri. Celo kurze na kolegijih lahko vzamejo dokler so v vojski, in celo plačajo samo polovico šolnine kot bi drugače.

V tej knjižici je tudi vse polno nasvetov o tem, kako se vojakova družina vzdržuje z denarjem ki ga dobi, v teh dneh visokih cen. Navaja se, kako je treba kupovati hrano, oblačila, domače potrebščine, ter kako iskati stanovanje.

Del te knjižice nosi naslov "Ako se vam kaj zgodi". Tu je povedano, kaj bo storjeno za vojaka ali njegovo družino v slučaju nesreče, ako je ranjen, zasužnjen, ali umre. Vojakom in njihovim družinam se navaja, kako je treba vlagati zahteve, tako da dajo čim manj opravka in da ne delajo nepotrebnih težkoč.

V zadnjem delu knjige, ki se imenuje "Ko zapustite vojsko", se govori o beneficijah za veterane, o mogočih povojnih priložnostih za nadaljno izobrazbo, in o važni nalogi iskanja dela, ter ponovni uvrstitvi v civilno življenje.

Pojasnila v tej knjižici za žene in može iz naše vojske so bila podvržena natančnemu pregledu, tako da je vse, kar je tam, povedano zares točno. Ta pamflet je št. 92 po vrsti v seriji knjižic za široko javnost, in se dobi za deset centov. Izdal jih je Odbor za Javne Zadeve iz New Yorka, 30, Rockefeller Plaza, New York 20, N. Y.

F.L.I.S.—Common Council.

UPOR

Spisal Bert Wyler

Berne, Švica. — Najboljše poučeni krogi tukaj so mnenja, da večina nemških oficirjev še vedno podpira Hitlerja in njegov režim, četudi samo zato, ker se zavedajo, da so vsi skupaj v isti potapljačiji se barki.

Res je, da so bili upi kaj visoki, ko je DNB postaja naznani la poskušeni umor, in da se je zdelo v redu, ko je Goering govoril o skupini zlobnih, strahopetnih generalov.

Res je tudi, kar je več oseb poročalo, ki so bile v stiku z visokimi nemškimi generali v Italiji, da se ti oficirji boje za armadno moralo če bi se zvedele novice iz Nemčije. Ti oficirji poveljujejo oddelkom znanim kot "volksdeutsche Verbaende" (Nemci rojeni v inozemstvu), kakor tudi oddelkom pri katerih so Poljski in Jugoslovanski novinci, iz katerih so dezertacije že tako številne, da je morala biti ustanovljena "varnostna zona" na švicarski meji, za preprečenje ubegov.

Najnovejša poročila iz Milana pa pravijo, da je ostala morala večine čet nedotaknjena. Sicer vlada nekaj negotovosti med oficirji, kar je delno posledica poročil o aretaciji dveh generalov in dveh poročnikov od štaba maršala Kesselringa.

Drugo negotovo dejstvo je status in pa bivanje Kesselringa. Nekateri pravijo, da so mu ozki stiki s von Rundstedtom in von Bockom ki pravijo, da sta

oba med uporniki, škodovali. Poleg tega je znano, da sta Rommel in Kesselring tekmeča že dolgo, in Rommela smatrajo za voditelja nemških maršalov, ki so zvesti Hitlerju. Zato so govorice in razlogi zakaj se Rommel ni vrnil v Italijo različne vse od poročil, da je bil aretiran in pa do prepričanj, da se njegova vrnitev zakasnila zato, da bi sodeloval pri konferenci med Hitlerjem in Mussolinijem, ki je bila pred kratkim.

Nemška poročevalna agencija "Interinf" je dejala v poročilu o položaju, da "nemški častniški zbori trdno stojijo za Hitlerjem." Agencija je dodala, da poveljniki na vseh frontah, vzhodni, zahodni, južni in severni, nastopajo z govori pred svojimi četami o povelju dneva, obljublajoč nanovo pokorščino, in so prepričani, da je morala bojujočih se čet na vseh frontah najboljša garancija za končno zmago.

Obenem, tako pravi agencija, je Hitler dobival na stotine telegramov ki so mu izražali vdanost njegovih oficirjev. "Vsak telegram" je bilo dodano, "izraža zadovoljstvo, da so bile notranje zadeve zaupane Heinrich Himmlerju, zato ker je več kot enkrat dokazal, da je zmožen organizirati take stvari."

Krajevno mnenje o tem poročilu je — z rezervo — da izraža več resnice kot pa samo želje.

MALO DROBIZA

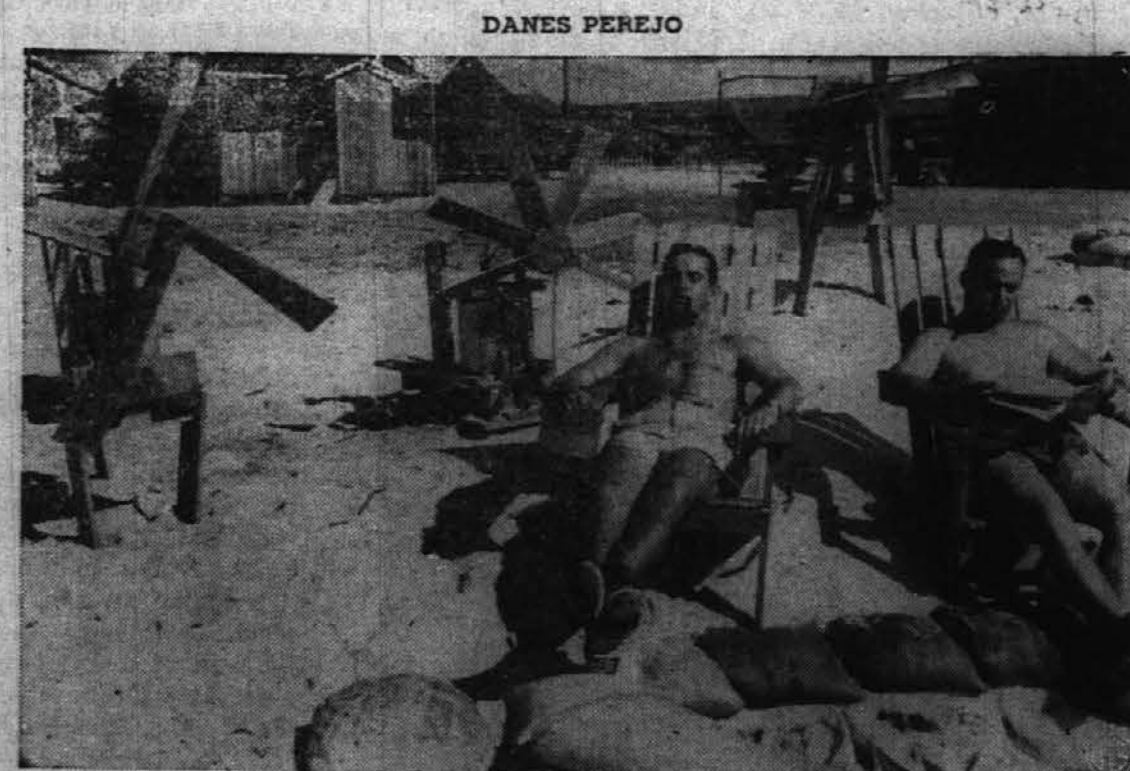
Lastovka póje na dan 500 do 600 različnih muh in mušic.

Predmestje nemškega mesta Arnedorf se imenuje Amerika. Vsi njegovi prebivalci živijo od ene same obrti.

Grška reka Aviao teče v svojem spodnjem delu reke 6

ur, navzgor, vsaki trinajsti dan pa stoji. Temu je vzrok spreminjajoča se gladina Egejskega morja, kamor se izliva imenovana reka.

Kitajci so že nad 1000 let pred Kristusom gojili sviloprejkje in so vedeli, kako se proizvaja svila, vendar so to skrivali. Kljub temu pa je bila sviloprejka prenešana s Kitajskega v Evropo.

Ameriška bombardirja, oba poročnika, počivata, med tem ko veter sam opravlja glavno delo. Napravila sta si zasilne pralne stroje, ki jih žene veter. Oba sta člana Liberator eskadrona na Maršalskih otokih.

HUDOURNISKA LIZA

Ni še devet let od tega, ko je romala po Julijskih Alpah, ond, kjer se zdaj stikajo Avstrija, Jugoslavija in Italija, neka ženska, ki je bila, kar se športa tiče, pač najstarejša in najvztrajnejša hribolazka Evrope. A ona ni ničesar vedela o športu in tudi ni marala nič slišati o njem, ker ni bila druga ko navadna potovka, ki je hodila iz Savske doline in drugih stranskih dolin Save Bohinjke in Save Dolinke čez prelaze na vzhod in zahod, tako čez Ljubelj, Zabnico, Reteče, Predil in Korenski prelaz.

Ondi, kjer se proti vzhodu še enkrat vzhodijo Alpe v močnem Triglavu in Mangartu in se tako rekoč do smrti utrudijo s svojimi strminami in pečinami in slapovi, ond, ki je hodila starka. Hodila je po gorskih stezah, ki jih obrobajo zdaj majhne kapelice, zdaj postaje križevga pota ali bridke martre, kakor straže z božjega dvora, ki so sem poslane, da človeka varujejo nesreče. Tu je stopala, počivala in molila. Do smrti so ji obkrožali njeno majhno glavo rdečkasto-rjavi lasje, ki so se svetili v soncu, saj so jih tolikrat izprale deževne kaplje in sneg in toča in jih je razkuštrala burja.

Imenovala se je "Hudourniska Liza." Svoje pravo rodinsko ime je izgubila v polovici stoletja, odkar se je dan na dan in tudi ponoči upirala vsakršni vihti in vsakemu vremenu v gorah. Vzdevek pa se je kmalu spremenil v častni pridevek, še več, dobil je nekakšen strahotni pomen. Izražal je namreč, da se starka ni samo bala divjanja prirodnih sil, marveč je bila tudi sama del teh sil. Prihajala in odhajala je z najhujšimi naliivi, zdelo se je, ko da ji nevihte in burja pot lajšata, ne pa sta ji v breme.

Imela ni ne doma ne hiše. Toda nič manj ko deset hiš njenega območja je imelo zmeraj pripravljeno kamrico za "Hudournisko Lizo". V sleherni izmed teh bornih kamric je imela nekaj svojih drobnarij; v eni je imela celo kolo vrat, kjer je pozimi predla lan; v vsaki pa je imela najmanj po eno začeto otroško nogavico. Zakaj, to je bila njena strast, da je pletla nogavice ali jopice ali čepice za uboge otročiče. Te izdelke je potem razdajala na svojih potih, kjer je videla premnogo siročičine in gorja.

Liza je bila majhna, koščena ženska; obraz ji je bil brez gub, rjav in ko iz ustrojenega usnja. Pokonci je hodila, noseč na plečih velikanski koš. Stopala je lahkotno, nič je ni težilo dihanje, kar plaval je skoraj ko duh iz gora. Človek si kar ni mogel misliti, da bi kdaj mogla umreti. In saj ni imela nobene naslednice. Samo ona je poznala vsa pota in vse steze svoje krajine, osamljene kmetije, najoddaljenejšo žago in najbornejšo kočico tam za goro. Ondi, pri ljudeh, ki so bili s svojim poklicem in svojim bitjem in žitjem popolnoma nase navezani, je imela svoje odjemalce. Od njih, katerim ni prispel ne vlak ne avto, je prejemala naročila, bremena, svoj zaslužek.

Za politični preobrat, za predugačne državne meje se Hudourniska Liza ni zmenila. Bila je, kar je bila in je ostala, kakršna je bila. Govorila in pripovedovala ni skoraj ničesar. To se pravi: vpričo drugih. Tedaj je skoparila z besedami, na kratko je koga zavrnila, v slabo voljo jo je spravilo kako predolgo besedičenje in norčevanje. Če je kdaj, dasi je še sedemdesetletna, tako dobro slišala ko kak otrok, pristavila dlan k uhlju, ko da

besed prav ne razume, tedaj so vsi vedeli, koliko je ura. Tedaj je bila Liza nemirna, neučakana; nepotrpežljivost se ji je spremenila tudi v surovost in kaj malo je manjkalo, pa je gladko zavrnila kako naročilo. Natančno se je zavedala svoje pomembnosti in je bila prepričana, da je nenadomestljiva in ni nikomur, bodi da je bil bogat ali revež, dovolila niti besedice odveč.

Čim bolj molčeca je bila ženica vpričo drugih in pri kupcih, tem zgovornejša pa je bila v pogovorih s samo seboj, za kar je imela na svojih, po dneve in noči dolgih potih, dovolj prilike. Vsi se vedeli, da se Liza po ure dolgo pogovarja sama s seboj. In prav zato je bila tako skrivnostna. Marsikdo je hote ali nehotе prisluškoval njenim samogovorom. In pravili so, da se pogovarja s hribi, potoki, z dolinami, drevesi; s kamni, da celo z oblaki in s samim nebom. Tisti, ki so imeli posebno tenak sluh, so baje slišali, kako so ji hribi, drevesa ali kamni tudi odgovarjali. Iz tega je kajpada sledilo, da so Lizi prisojili nadnaravne zmoglosti in da so jo izpraševali za svet glede na bolezn, dediščine in vreme. Nikoli ni ostala dolžna kakega nasveta ali kakega odgovora. Kdor je pa hotel potem še kaj več zvedeti, temu je starka kratko in malo prav rezko obrnila hrbet in dodala še kako krepko in razločno kletvico.

Ko je dorasel rod, ki je poznal Lizo le kot starko, se je krog njene glave ovil venec samih legend in bajk. Nekateri so pripovedovali, da je bogata in ima denarja ko pečka, saj je baje vedela, kje leži zlato in tisti zakopani zaklad iz vojnih časov. Drugi so pravili, da je Liza v mladih letih prav divje živela in da je zdaj skrivši spokornica. Spet drugi pa so vedeli, da ima ženica bogate sinove v Ameriki, ki se bodo nekoč pripeljali s svojimi lepimi ženami in bogatimi darili. Slednjič so na vsaki kmetiji in v vsaki vasi, kjer je imela Liza kako svojo kamrico, znali povedati posebno zgodbo o njej in če so kdaj stopili kmetje skupaj in te zgodbe pripovedovali drug drugemu, se nobena zgodba ni ujemala z drugo. Tako se je zgodilo, da Lize slednjič nihče ni razumel in jim je bila zmeraj bolj skrivnostna.

Toliko je bilo brez dvoma resnično in jasno, kar je tudi vsak lahko dokazal, da se ni Liza nikoli peljala s kakim vozom, niti kar z vlakom, s avtom pa celo ne. Če jo je kdaj kdo spotoma povabil, naj prisede na voz, se je le zasmejala in je šla peš dalje, pa bodi, da je bil njen koš še tako poln. Saj so jo pa zato tudi najbolj upoštevali, ker se ni nikoli drugače pomikala po poti, ko s svojimi nogami. Pobožji ljudje so se pridružili mnenju župnika, ki je imel prilično toliko let ko Liza, da opravlja vsa ta pota čez prelaze in hribe in doline ko nekakšno službo božjo. Saj je pa spotoma zmeraj molila rožni venec. Če se kakemu otroku ni ljubilo več iti naprej ali se je kak vol v vpregi upiral, pa so otroku in živali postavili za zgled staro Lizo. In če je bil kak fant tako neugnan, da bi bil kar zmeraj hodil okoli, so mu vzdeli pridelek "hudournik" po Lizi.

Nekega dne je kar završalo med hišami: da jo je nekdo opazoval in prisluškoval, kako se je pogovarjala s — smrtjo. Liza, da je rekla: "Ali kaj kmalu prideš k svoji Lizi, ti stara, žalostna koščena žena?" In neki glas da je odgovoril: "Ali si vendar, vendar le izmučila svoje kosti, ti hudourn-

SAMO TALE JE OSTAL ŽIV

Ko so ameriški oddelki preiskali vrh nekega hriba na otoku Saipan v Marijanakem otočju, so med stotinami mrtvih Japoncev našli tega japonskega otročiča, ki so ga takoj v ambulanci spravili na varno.

niška ženica?" Liza pa, da se je zahihitala ko kako punče, če jo fant zasnuje. Čez čas pa je odvrnila: "Seveda sem izmučena, saj imam že zadosti potov za seboj. Ali si pa ti tudi že pripravljena, ti koščena ti, počasnica?" Nato — da je bilo za nekaj hipov vse tiho ko v kaki cerkvi, in potem se je nekdo strahotno na glas zasmeljal.

Tedaj so ljudje povsod, kamor je Liza prišla, govorili, da bo kmalu umrla. Ona pa se ni niti najmanj na to pripravljala. Zmeraj več in več ljudi je bilo takih, ki "so vedeli," ki so prisluškovali njenemu pogovoru s smrtjo. Zdelo se je, da se je odslej pogovarjala samo še z belo ženo smrtjo. A da bi bila umrla? Niti malo ne! Tudi bolna ni bila nič. A ljudje so Lizo bolj in bolj izpraševali in izpraševali so jo o več in več rečeh. Saj so že splošno mislili, da je z eno nogo že v grobu in zato so tem bolj domnevali, da ve vsakovrstne stvari iz onega sveta. Starka je prenašala tudi to, odgovarjala jim je kratko in krepko in je bila zmeraj bolj redkobesedna. Prišlo je do tega, da so se ji tisti, ki so bili bolj plašni, izognili, če so jo srečali na samem, in navzile temu jo je vsak slišal, kako se je pogovarjala s smrtjo. "Tako sta si ko sestrji," je šlo po vaseh od hiše do hiše.

Počasi je dobivala manj in manj naročil, ker so se je ljudje začeli bati. Kljub temu je še hodila po gorah ko prej in ni spregovorila niti ene besede odveč. Časih je nesla že prazen koš. Še je hodila po svojih hribih, ker drugače ni mogla. Ljudje so dejali: "Za smrtjo." Ko ji je pa nekdo nekoč nepredvidno omenil nekaj o smrti, je smehljaje dejala: "Kadar bom hotela, bom pa umrla." Živela je še pet let nato, odkar so jo prvič slišali, da se je pogovarjala s smrtjo. Nekega predpo-

mladanskega dne je odšla iz hiše brez svojega koša. Šla je mimo kmetij, cerkva, kapelice, znamenj in vasi, mimo žag in mlinov in čuvajnic vrh sedel, in se ni nikjer ustavila. Šla je po poti ko otrok, ki gre v svet, tako vedro in brez skrbi. Kako čudno je bilo videti Hudournisko Lizo brez koša! Nihče se je ni upal nagovoriti. Čez dva dni so jo našli: mrtva je ležala v visoki travi pri cerkvi Marijinega oznanjenja sredi encijanovega travnika.

Umrla je brez dedičev in naslednikov kot poslednja potovka iz naših gora. Ko je župnik po njeni smrti pregledoval njene papirje, se je izkazalo, da je bila v mladosti trikrat zaporedoma omožena; vsi trije možje so ji pomrli, otrok pa ni nikoli imela. Dosegla je starost dva in osemdesetih let. Župnik je dejal ob njenem grobu: "Ona je hodila, zmeraj samo hodila in hodila, da bi mogla za seboj pustiti trpljenje, ki ga je prestala v življenju."

POLJSKA

London. — Nanovo ustanovljeni komite Narodnega Oslobojenja se je te dni zaobljubil, da bo obnovil vse demokratske svobode v povojni Poljski.

V manifestu, ki je bil oddan po moskovskem radiju, je komite naštel svobostine, ki naj bi bile obnovljene, včevši enakost vseh državljanov ne glede na "rod, stan ali državno pripadnost", svobodo političnih in trgovskih organizacij, svobodo tiska in svobodo vesti.

Manifesto je dodal, da bodo vse fašistične organizacije oklicane kot protinarodne.

Poudarjajoč, da je visoko delo komiteja v svrhu poljskega udeležanja v borbi proti Hitlerjevski Nemčiji na prvem mestu, je manifesto dejal:

"Ura maščevanja nad Nemci je udarila — Maščevanje za trpljenje in mučenje, za požganje vasi, uničena mesta, podrte

cerkve, suženjstvo, koncentracijska taborišča, streljanje; maščevanje za Majdanek, Oswiecim in Troblinka (zloglasna smrtna taborišča) in za masakriranje gostov."

Manifest je oznanil, da bodo izropane posesti vrnjene s konfiskacijo nemške posesti, z dodatkom: "Z ozirom na trpljenje zadano od okupatorjev, bo Židom garantirana obnova pravic in enakost."

Manifest je odkril, da je bil dr. Sommerstein, bivši židovski poslanik v poljskem parlamentu, postavljen kot vodja komitejevega oddelka vojnih reparacij.

SKRIVNO OROŽJE

Iz Pacifika. — Ameriški marini na otoku Tinian se bližajo vrhuncu svoje živahne kampanje. So že vpadli v mesto Tinian. Pri tej priliki so prvič rabili skrivno orožje. Kjer zadene, tam bo 100 čevljev okrog teško kako človeško bitje ostalo živo. To orožje bo strahovito za goste naseljeno Japonsko.

MEH ZA SMEH

SLIKAR

— "Kaj pa gledaš venomer na oni kup gnoj?"

— "Tega ne razumeš, dečko: jaz opazujem gnoj z umetniškim očesom!"

AMERIŠKA

"Pri nas v Detroitu," pravi Američan, "napravimo avtomobil v šestih minutah."

"To ni še nič," odgovori drugi. "Pri nas v Washingtonu smo zadnjič začeli delati neki avto točno ob dveh — šest minut nato je že dva pešca do smrti povozil."

MINA JE PORABNA

Gospa (novi služkinji): — "Mina, drevi bo pri nas ples in pričakujem od vas, da se boste porabno izkazali!"

Mina: "Bom, milostljiva, samo teh novih plesov pa še ne poznam!"

ZATO!

Slikarja N. so vprašali, kako da zna napraviti tako lepe slike, otroke pa ima tako grde. "Nič čudnega," odgovori slikar, "ko pa slikam podnevi!"

HASTEN VICTORY

VOJNA JE DALA NAŠO TOVARNO V NAJHITREJO PRODUKCIJO

Potrebujemo ročne delavce in prevažalce, pomagaje v prejemnem oddelku in oddelku. Pomočnike pri strojih in pri topljenju kovine ter tovarniške delavce. Izkušnost ni potrebna.

Dnevno, nočno delo. Dobro delavno stanje.

Dobra hrana po zmerni ceni. Med 8 A. M. in 6 P. M.

DANLY MACHINE SPECIALTIES, INC.

2100 So. 52nd Avenue, Cicero, Ill. Vzemite Douglas Park "L" ali West Town BUS ali poulično do tovarne.

V NAJEM SE ODDA

4 lepe sobe za \$14.00 na mesec. Vprašajte na naslovu: 367 Hill Street, vogal Sedgwick St., Chicago. 2x

PRODA SE, ALI PA ODDA V NAJEM

dobrodošla slovenska grocerija in mesnica sredi slovenske naselbine v Chicago. Proda se trgovina s hišo vred, ali pa samo trgovino, ali pa tudi odda samo v najem. Ako bi se dobila pa kaka stranka, ki bi hotela voditi trgovino za nas, naj se prihlasi. Podpisani moram radi zdravja za nekaj časa iz trgovine. Za podrobnosti je vprašati pri Mr. Josephu Kukmanu, 1887 W. Cermak Road, Chicago, Illinois. Slovencem je ta ponudba najprej na razpolago. Zato ne odlašajte če vas ta ponudba zanima. 2x

Nedeljski pomenki

J. M. Trunk

TEDENSKI KOLEDAR

6. Nedelja — 10. pobinkoština
7. Ponedeljek — Kajetan
8. Torek — Cirijak in tov. muč.
9. Sreda — Janez Vianney
10. Četrtek — Lovrenc
11. Petek — Filomena
12. Sobota — Klara

DESETA NEDELJA PO BINKOŠTIH

"Ta je šel opravičen na dom, oni ne" (Luka, 18, 14).

Farizej se je smatral za pravičnega, pa nikakor ni bil. Zveličar pravi: "Ako vaša pravičnost ne bo obilnejša od one farizejev in pismarjev, ne boste šli v nebeško kraljestvo" (Mat. 5, 20).

Več ko katoličani govorijo o opravičevanju luteranci, ampak luteransko opravičevanje, ki se sklicuje le na zasluge Kristusove, ne zadostuje. Cerkev je nauk zavrgla kot krivoveren.

Niti ne more opravičevanje biti zgolj posvetno ali policijsko, ker to obstaja edinole v prepovedi grobih, od države zabranjenih in kaznivih prestopkov, kakor so goljufanje, tatvina, opravljanje, ali le v čednostih, kakršne so običajne in jih poznajo tudi pagani. Pred ljudmi se lahko postavljajo tako pravičnostjo, da ni si za zapor, kazen, navskriž s policijo, ali se lahko šopirijo z naslovi, odlikovanji, medaljami

ko poštnjak, nikakor pa ne

pred Bogom, ker pred njim ni opravičen, ako nimaš vere, gaziš po blatu nečistosti, si napačen.

Se manj more biti opravičevanje farizejsko, ki je bilo le v zunanjih delih in natančnem izpolnjevanju judovskih ceremonij. Radi takih del je Zveličar izrekel gorje nad farizeji.

Opravičenost in pravičnost obstoji edinole v posvečujoči božji, po kateri postanemo v resnici pravični, sveti pred Bogom, Bogu dopadljivi, otroci božji, sposobni za nebeško plačilo, dediči nebes. Taka sta bila Adam in Eva pred grehom, taki smo bili mi po krstu. Za to pravičnost si moramo prizadevati, delati, jo skušati ohraniti. Ta le velja pred Bogom in nam odpre vrata v nebesa. Kdor jo ima, ima vse čednosti, je prost vsake kazni, in če jo ohrani do smrti, ali pridobi zgubljeno pokori nazaj, v nji umrje, pride do večnega življenja.

To je tisti biser, za katerega moraš žrtvovati vse na svetu.

SLOVENSKA RADIO URA V MILWAUKEE!

Edina na osrednjem zapadu, z izključno slovenskim programom v obeh jezikih, se oddaja vsako nedeljo od 3. do 10. ure dopoldne preko WRJN RACINE RADIO POSTAJE (1400 Kc.)

Oddaja je slovenski list "Jugoslovanski Obzor v Milwaukee." Za uvrstitve godovnih in drugih čestitk, ali druženih in trgovskih objav pišite najpozneje do petka jutraj na: YUGOSLAV (SLOVENIAN) RADIO HOUR, 630 West National Avenue, Milwaukee, 4. Wis. Telefon Mitchell 4373, ali Mitchell 5551.

DR. FRANK T. GRILL

ZDRAVNIK in KIRURG

Stanuje in ordinira na:

1858 W. Cermak Rd., -- Chicago, Illinois

od 2 do 4 popoldne in od 7 do 9 zvečer. — Ob sredah in ob nedeljah po dogovoru.

Telefon v uradu in v stanovanju CANAL 4955

VAŠI SINOV PRI VOJAKIH

bi radi razumeli, kaj jim vi pišete po slovensko. Pri tem jim je najboljši telmač za razne besede in izraze

"ANGLEŠKO - SLOVENSKO BERILO"

"ENGLISH-SLOVENE READER"

Sestavil in spisal Dr. J. F. Kern

katero stane \$2.00

To berilo je pripravno za učenje angleščine za starejše in za mlajše za učenje slovensčine.

Naročila pošljite na:

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 West Cermak Rd., Chicago 8, Illinois

NA BEGU PRED ROBOTI

Da obvarujejo otroke pred letajočo smrtjo, ki jo pošiljajo nazaj nad London v obliki raketen bomb, so londonske oblasti spravile tisoče otrok na deželo. Ta skupina je namenjena nekam v Srednjo in Severno Anglijo.

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

Ustanovljena 29. novembra 1914.

v Zedinjenih Državah Severne Amerike. Sedež: Joliet, Ill. Inkorp. v drž. Illinois 14. maja 1915.

Naše geslo: "Vse za vero, dom in narod; vsi za enega, eden za vse."

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: George Stonich, 257 Lime Street, Joliet, Illinois
1. podpredsednik: Frank Tunick, 716 Raub St., Joliet, Ill.
2. podpredsednik: Kathrine Bayuk, 528 Lafayette St., Ottawa, Ill.
Tajnik: Frank J. Wedic, 301 Lime Street, Joliet, Ill.
Zapisnikar: John Nemanich, 650 N. Hickory St., Joliet, Ill.
Blagajnik: Joseph Klepec, 903 Woodruff Rd., Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Matthew Kebe, 223 — 57th St., Pittsburgh, Pa.
Vrh. zdravnik: Joseph A. Zalar, 351 No. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Andrew Glavach, 1748 W. 21st St., Chicago, Ill.
Joseph L. Drasler, 1318 Adams Street, North Chicago, Illinois.
Joseph Jerman, 20 W. Jackson St., Joliet, Ill.

POROTNI ODBOR:

Joseph Pavlakovich, 39 Winchell St., Sharpsburg, Pa.
Mary Kovach, 2294 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
John Denka, 2730 Arthington Ave., Chicago, Ill.
Predsednik Atletičnega oddelka: Emory Subar, 540 North Bluff Street, Joliet, Illinois.

URADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenec", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Do 1. jn. 1944 je DSD izplačala svojim članom in članicam in njih dedičem raznih posmrtnih, pokojninskih, bolniških podpor ter drugih izplačil denarne vrednosti do četrtr milijona dolarjev.

Društvo za DSD. se lahko ustanovi v vsakem mestu Zdr. držav z ne manj kot 8 člani (cam) za odrasli oddelke. Sprejme se vsak katoličan katoliške ali katoliškega spola v starosti od 15 do 60 let. V mladinski oddelki pa od rojstva do 16. leta.

Zavaruje se za \$250.00, \$500.00 ali \$1,000.00. Izdajajo se različni certifikati, kakor: Whole Life, Twenty Payment Life in Twenty Year Endowment. Vsak certifikat nosi denarno vrednost, katere se vsako leto viša.

Poleg smrtnine izplačuje DSD. svojim članom (cam) tudi bolniško podporo iz svoje centralne blagajne, kakor tudi za razne operacije in poskodnine.

Mesečna plačila (assessments) so urejena po American Experience tabeli.

DSD je 124.46% solventna; to potrjujejo izvedenci (actuaries).

Uradni jezik je slovenski in angleški.

Rojakom in rojakinjam se DSD. priporoča, da pristopijo v njeno mrežo!

Za vsa morebitna pojasnila in navodila se obrnite pisмено ali ustmeno na gl. tajnika: FRANK J. WEDIC, 301 Lime St., Joliet, Ill.

NAZNANILO!

V CHICAGI BO VELIK DOGODEK KONCEM TEGA MESECA

Vsem našim društvom in vsem rojakom v Chicagi in okolici naznanjamo, da se v Chicagi pripravljamo na konvencijo Družbe sv. Družine, ki se bo začela z velikimi slovesnostmi v nedeljo dne 27. avgusta 1944 v Chicagi pri sv. Stefanu.

To bo velik dogodek. Družba sv. Družine slavi letos tridesetletnico svoje ustanovitve. In ob tem važnem jubileju bo tu konvencija v naši naselbini, kar si želimo v veliko čast in se na ta dogodek tudi vsi prav vneto in skrbno pripravljamo.

Dosedaj napravljen načrt za ta slučaj je sledeči:

Ob 10. uri dopoldne v nedeljo 27. avgusta bo sprejem glavnih uradnikov in uradni delegacije ter gostov Družbe sv. Družine iz drugih naselbin.

Ob 10:30 se bodo začela zbirati društva, glavni uradniki in delegacija ter gostje v šolski dvorani sv. Štefana, od kjer bodo potem skupaj odkorakali k sv. maši, ki se bo služila ob 11:30 dopoldne v cerkvi sv. Štefana. Slovesno sv. mašo bo daroval naš preč. g. duhovni vodja Matthew F. Kebe, slovenski župnik iz Pittsburgha, Pa. On bo imel tudi slavnostno pridigo pri tej maši. Father Kebe je znan kot izbrani govornik.

Po maši bo v šolski dvorani sv. Štefana slavnostni banket v počast glavnim uradnikom, delegaciji ter častnim gostom konvencije. Po banketu bo govorniški program. Navzočih bo več zanimivih govornikov, kar bo objavljeno še v poznejših objavah.

To naj služi za enkrat kot prednaznanilo za ta konvenčni čas.

Pripravljali odbor.

Dopisi lokalnih društev

DRUŠTVO ŠT. 6 DSD

North Chicago, Ill.

Redna mesečna seja se bo vršila 6. avgusta v šolskih prostorih in sicer o pol dveh popoldne. Prosimo članstvo, naj se udeležijo v velikem številu. Na zadnji seji udeležba ni bila zadovoljna, da bi bili mogli izvoliti delegata ali delegatino na to konvencijo, ki se bo vršila ob koncu avgusta v Chicagi. Pridite torej, da bomo izvolili delegata ali delegatino.

Z sobratiskim pozdravom

Joseph L. Drasler Jr.,
tajnik dr. št. 6.

Prvi denarni zavodi so se pojavili že petsto let pred Kristusom v Babilonu. Tam so že izplačevali s čekom.

Jegulje pridejo samo v tiste naše vode, ki so v območju Jadranskega in Egejskega morja.

PODPREDSEDNIŠKI KANDIDAT

Na demokratski konvenciji v Chicagi je bil imenovan za podpredsedniškega kandidata senator Harry S. Truman iz Missourija, ki ga vidimo tukaj, kako se je pred nedavnim pogovarjal v Washingtonu z Maj. Gen. Oliverjem P. Echols med neko municijsko preiskavo.

DOMAČA FRONTA

Iz Vojnega obvestilnega urada

V MUNICIJSKIH TOVARNAH POTREBUJEJO 50,000 DELAVCEV

Petdeset tisoč mož in žena je nujno potrebnih za izdelovanje municije, da se nadomestijo zaloge, ki jih je ameriška in zavezniška armada že porabila v boju proti Nemcem in Japoncem, in pa za izdelovanje novih zalog, je oznanil Paul V. McNutt, predsednik odbora za Vojno delavstvo.

Dejal je, da je bil kriv ogenj nad Italijo in Normandijo ter Pacifiškimi otoki, poleg težkega bombardiranja po celi Evropi, da so šle zaloge pod višino, katere je potrebna za varnost, kar se ne bi smelo zgoditi.

STOJEČI AVTOMOBILI TRATIJO BENZIN

Pisma, ki jih dobiva Urad za obrambni prevoz, kažejo, da povzročajo vozniki avtomobilov in trukov javno nezadovoljstvo s tem, da puščajo tekoče motorje na postajah.

"ODT je zahteval, da morajo vozniki avtomobilov in trukov ustaviti motorje, kadar vozila niso v prometu, zato da se štedi benzin," je dejal J. Munroe Johnson, ODT ravnatelj.

56,000 FARMACISTOV POMAGA PRI NOVAČENJU BOLNIČARK

Dr. Thomas Parran, Surgeon General, U. S. Public Health Service od federalne zavarovalne agencije, ki upravlja Zbor kadetk bolničark, je oznanil, da je začelo 56,000 farmacij kampanjo za Zbor bolničark, ki bo trajala en mesec.

Ko je Dr. Parran oznanil sodelovanje farmacistov, je pou-

daril silno pomanjkanje bolničark v tej deželi.

"Na tisoče bolničark se je pridružilo vojski in mornarici," je dejal, "kar je povzročilo precejšno luknjo v bolničarstvu doma. Civilne bolničnice so prenapolnjene, bolničark pa primanjkuje. Nekatere so morale zapreti cele oddelke, ker so graduirane bolničarke šle v vojno ali pa kam drugam v službo."

ZELEZNICE SO VOJNE CESTE — NE POTUJTE

Mestni voditelji so se zbrali v radio studijih v 122 mestih širom dežele, ter poslušali vladni poziv, "Ne potuj" in pa navsote, kako naj se nepotrebno potovanje prepreči, zato da bo vojni transport uspešnejši.

Lieut. Gen. Brehon Somervell, Poveljujoči general v Vojni je bil med govorniki.

"Železnice so vojne ceste," je dejal general Somervell. "Vojska prosi celo Ameriko za sodelovanje v vzdrževanju in ohranjanju prostora za nujno transportacijo."

SKAVTSKA KAMPANJA ZA ODVIŠNI PAPIR SE JE ZAČELA 1. AVGUSTA

Skavti imajo veliko kampanjo za zbiranje odvišnega papirja širom dežele, ki se je začela 1. avgusta. V Združenih državah se nahaja 1,500,000 skavtov.

Posebno odlikovalno izpričevalo je pripravljeno pri Odboru za vojno produkcijo, ki je podpisano od Donald Nelsona, predsednika od WPB, ki bo izročeno vsaki skavtski četi, ki bi nabrala okoli 1,000 funtov od-

višnega papirja na enega skavta, med kampanjo.

Posebno odlikovalni znak bo dobil vsak posamezni skavt in volič, ki bo nabral med kampanjo povprečno 1,000 funtov odvišnega papirja. Denar za papir bo šel v četske fonde za nabavo opreme in taborenja.

ČEVLJI Z NAPAKAMI BREZ ZNAMK

Urad za upravo cen je oznanil, da smejo trgovci prositi za dovoljenje, pri uradu za prodajo gotovih čevljev z napakami brez znamk.

Cene za neracijonirane čevlje ne bodo višje od \$1.80 za par za odjemalce in ne več kot \$1.20 za par med trgovci. Odveza racije je omejena na čevlje, ki so vidno poškodovani v procesu izdelovanja.

INSPEKCIJA TAJERJEV ZA TRUKE MORA BITI BOLJŠA

Urad za upravo cen zahteva boljšo inspekcijo tajerjev za truke, zato, da se ti porabijo prav do konca. Urad je omejil inspekcijo na stanice, ki imajo sposobno osobje za natančno delo.

Ta odlok je prišel v veljavo 25. julija.

ŠE VEČ VOJNIH HIŠ BO ZIDANIH

Odbor za vojno produkcijo in pa Agencija za hišno zidavo sta skupno oznanila načrt, ki bo olajšal pomanjkanje stanovanj med vojnimi delavci.

Sedaj prerokujejo, da bodo začeli z več tisoči stanovanjskih edinic pod tem novim programom v preostalem letu, za leto 1945 pa mislijo da bodo zmogli okoli 25,000 edinic.

ŽENE OPRAVLJAJO TEŽKA DELA V TALILNICAH

Ženska pomoč olajša zelo problem nameščencev v kovalnih in livalnih industrijah, je poročal Paul McNutt, Predsednik Odbora za vojno delavstvo, ki je zopet pozival prostovoljce naj vzamejo mesta v tovarnah, kjer so v stiskah, in ki so važne za narodno vojno produkcijo.

Čprav se smatra kovalna in talilna industrija za moško delo, mogoče bolj kot katerikoli drugo, kjer je potrebna moč, kakor je dejal WMC predsednik, so se delodajalci obrnili na žene, ki se izkazujejo za zelo uspešne v "delu z mišicami".

Mr. McNutt je pohvalil žene, ko se je začela kampanja za rekrutiranje mož in sicer 20,000 delavcev v kovalnih in talilnih industrijah. Predsednik WMC je dejal, da medtem, ko žene lahko izpolnjujejo mnoga dela v teh industrijah, je teh 20,000 služb samo za možje.

Vsakdo, ki bi rad šel med prostovoljce za kovalne in talilne industrije, lahko gre v najbližji Western Union urad in telegrafira na Foundry and Forge Division of the War Man Power Commission: "Rad bi službo v talilni ali kovalni industriji." Navesti mora tudi svoje ime, starost, naslov in telefonsko številko.

Krajevni urad Združenih držav za nameščenje bo nemudoma stopil v stiko s prostovoljskim delavcem in mu ponudil primerno službo.

DNEVNA ZAVETIŠČA NARAŠČAJO PO ŠTEVILU

Dnevna zavetišča, ki jih vodi občinska podjetja in so javno financirana, rastejo vsepovsod po celi deželi to poletje in igrajo važno vlogo v borbi proti mladinskemu zločinstvu, in pa da matere lahko hodijo v službe, ki so nujno potrebne za vojno, so poročali od Urada za občinske vojne službe.

SE VEDNO NUJNO RABIJO PLATINUM V VOJNI

Se vedno tako nujno rabijo platinum v vojni produkciji, da se ta kovina ne more dobiti za nakit ali pa popravke v bližnji bodočnosti, so dejali pri Odboru za vojno produkcijo.

POSLUŠAJTE

jugoslovanski radio program, ki se oddaja vsako nedeljo od 9. do 10. ure zjutraj preko radio postaje WGES v Chicagi. —

DR. WM. M. TULLY

DR. W. J. FOSS

ZOBOZDRAVNIKA

Cene snižane za nizke dohodeke
Od 10. A. M. do 8. P. M.
4740 S. Ashland Ave., Chicago
Telefon: Yards 2148

DR. H. M. LANCASTER

Dentist

2159 West Cermak Rd.
Telefon Canal 3817
(ogel Leavitt St.)
CHICAGO, ILL.

Novi! Bliščeti UMETNI ZOBJE \$12.50

Največji svetovni izdelovalci umetnih čeljusti

ZADOVOLJNOST ali denar nazaj!

KREDITIRAMO če potrebno. Zglasite se. Pridite k nam najprvo! OPOZORILO: Zahtevajte pristen "Fit-Rite" izdelek, ki se izdeluje samo pri nas.

AAA DENTAL LABORATORIES, Inc.
Main Office: 1555 MILWAUKEE AVENUE
200,000 Satisfied Customers Can't Be Wrong

BUY U. S. DEFENSE BONDS!

Obenem ste vabljeni, da vpišete sebe in svoje družine k prvemu in najstarejšemu slovenskemu podpornemu društvu v Chicagi

DRUŠTVO SV. ŠTEFANA.

štev. 1, K. S. K. J. Chicago, Illinois

Zbora vsako prvo soboto v mesecu ob 7:30 zvečer v cerkveni dvorani sv. Štefana. Naše društvo vam nudi vse različne moderne zavarovalnine — podporo v boleznih, preskrbo dostojnega pogreba, in goji zdrav koristen šport za mladino. Glede pristopa v društvo se obrnite na odbor:

FRANK BANICH, predsednik

JOHN PRAH, tajnik, 1806 W. 23rd Street

ANTON KREMESEC, blagajnik

"MOLI ZA MIR" (Pray for Peace)

Je vrezano na tablici spodaj pod krišem, kakor kaže predstojajoča slika.

Ta križ je narejen iz lepega brezovega lesa. Pod križem stoji mati z dvema otrokoma, kar spominja, da je sama ostala, ker mož je moral v službo domovine. Po mnogih domovih, kjer so odšli sinovi ali očete v vojno službo, imajo take križe, pred katerim opravljajo molitve ob večerih in drugate.

Križ je visok 7 1/2 inčev in je pripraven za vsako sobo. Križ in spodaj otroci so narejeni iz svetle medenine. Lep spomin in predmet je ta križ za vsako kristansko hišo. Stane s poštnino vred

90 CENTOV

Naročila sprejema

AMERIKANSKI SLOVENEK

1949 W. Cermak Road, Chicago, 8, Illinois

Preizkušena ljubezen

Roman. — Iz francoščine prevedla K. N.

Ta domneva se mu je zazdela nenadno popolnoma verjetna. Če bi bila Orana vdova, ji nihče ne bi mogel braniti, poročiti se s tem vrazjim Andrejem. Morda nihče ne bi nikoli izvedel, da se je poročila kot vdova in ne kot dekle. ... Ta misel, da bi smela njegova Orana pripadati komu drugemu, čeprav po njegovi smrti, mu je včasih postala kar neznosna.

Hkrati se je pa nekako streznil in pričel kot pameten in preudaren človek, ki so ga prekalile že mnoge, še vse večje nevarnosti, mirno in trezno pretehtavati svoj položaj.

"Zadovoljen sem, da se nisem prenačil in da se nisem dal spoznati. Zdaj bi to prav gotovo obžaloval. Ne vem, ali bi me po vsem tem posebno prijazno sprejela, uboga mala. ... Le kje na svetu je ženska, ki bi imela za moža rajši možaka, kakršen sem jaz, namesto bogatega Dumoustierja?"

In na tihem je hvalil previdno usodo, da je med njega in njegovo ženo vsadila veliki rožni grm, ki ga je v usodnem trenutku obvaroval izkušnje, da ni skočil pred Orano in ji vse razodel. ...

XXIII.

Moreno ni hotel več ostati v Rieuvalu. Čeprav bi bil lahko ostal več dni, se je še isti dan vrnil v Pariz.

"Nočem se prenačiti," si je dejal, ko se je prepračil, iz kakšne družine je njegova mlada žena in v kakšnem okolju živi. "Bodimo potrpežljivi, čas sam bo storil svoje. Za zdaj še nimam dovolj zaupanja vase, zato se nočem še pojaviti na odru najine zakonske komedije."

Pogosto se je mučil z mislijo, kaj bi storil, če bi ga Cadreronovi kratko in malo postavili pred vrata. Ni ga skrbelo vprašanje časti in ponosa. Tudi on je znal v takšnih trenutkih primerno nastopiti. Vse bolj ga je skrbelo, kaj bi bilo tedaj z njegovim zakonom z Orano. Če Orana ne bi hotela oditi z njim, je ne bi mogel prisiliti. Zdaj so minili tisti časi, ko je bilo mogoče ženo z orožnikom prignati v hišo.

Čeprav bi mu bilo silno žal, če bi med svojo ženo in med seboj vse mostove podrli, mu je bila prav tako nekoliko tuja misel, da bi pričel prav kmalu igrati vzornega zakonskega moža.

Od tistega dne, ko je mladi Španec videl svojo ženo, se je v njem nekaj spremenilo. Prej zmerom dobre volje in živahen, je postal čez noč melanholičen in otožen. Sam si ni znal razložiti te spremembe, čeprav jo je čutil in čeprav se je po vsej sili hotel odkrižati.

Četudi po naravi ni bil ne zavisten in tudi ne ljubosumen, ga je misel, da njegova žena ne živi pri njem, glodala in mu jemala ves duševni mir. Hkrati je čutil, kako ta misel zbujala v njem nepremagljivo željo, da bi jo spet videl. Vsi pametni načrti, vsi dobri sklepi so se razbili ob tej veliki goreči želji.

"Njen mož sem, torej imam pravico do nje. Morda bi se moji tovariši norčevali iz mene, če bi vedeli, da se lastne žene ogibam."

Sam sebe je ošteval, jezil se in klet, toda hrepenenja, da bi mogel spet samo za trenutek videti svojo ženo, ni mogel več pregnati.

Naposled se je odločil, da bo spet odpotoval v Rieuval, samo da bo lahko spet videl Orano.

"Kajpak je ne bom nagovoril," se je spodbujal. "Glavno je, da jo bom videl. Moja pravica je, da vidim, kako živi in kaj počne. Zdi se, da je zatajila svojo špansko poroko! Rad bi se prepračil, ali je to res. Če bi jo le mogel fotografirati, na tisti stazi ali pa kje na vrtu. ..."

Misel na to potovanje mu je vrnila vso dobro voljo. Bil je kakor tisti, ki se boji iti

čez trhlje in ki se kar oddahne, ko je že onkraj potoka, naj že bo moker ali suh.

"Bolje je, da dobro spoznam te ljudi, preden stopim k njim na pomenek," si je prigovarjal. "Morda so pa na koncu koncev prav tako simpatični, kakor njihova hči," se je spodbujal, kadar je bil posebno slabe volje.

Naključilo se je, da je mogel res nekaj dni nato odpotovati v Touraino. Bil je kar bolesten vznemirjen od hrepenenja po Orani. Zaman si je zatrjeval, da ravna točno po načrtu in da ne more ničesar pokvariti.

Ko se je že zgodaj zjutraj pripeljal na že znano postajo, se je odločil, da bo to pot krenil do gradu po drugi poti, držeči do glavnega vhoda v vrt.

Gradič je stal blizu rečnega brega. Glavna vrata so gledala na vrt, prav tako terasa in balkon. Samo okna, ki so gledala na reko, so bila odprta, vsa druga so bila pa zastarta z zavesami ali pa celo zaprta z rebrastimi. To je bilo Morenu prav dobro došlo. Lahko je koračil okrog gradu, ne da bi se mu bilo treba bati, da bi ga kdo opazoval. Potegnil je iz žepa fotografski aparat in fotografiral grad in park z več strani. Nikjer ni bilo žive duše, da bi ga vprašala, zakaj se tako nenavadno navdušuje za idilično okolico podeželskega gradiča.

Zdaj, ko si je tako od blizu ogledal gradič in okolje, ki je v njem živela njegova žena, se mu je zazdela, da mu je Orana vse bližja kakor poprej. Usoda mu pa po pot najbrže ni bila posebno naklonjena, kajti sonce je stalo že visoko na nebu, in vendar še ni prišla iz gradu tista, ki jo je Moreno tako željno pričakoval.

Popoldne je imel več sreče. Muhast slučaj mu je priskočil na pomoč.

Obedoval je v neki gostilni. Prav ko je zajemal juho, je slišal, kako je neki kmet dejal gostilničarju:

"Zdi se, da letos sadje pri Cadreronovih ni kaj prida obrodilo, kajti sleherni popoldne hodita gospa in gospodična v Rieuval nakupovat hruške in pomaranče."

"Da, da, večkrat ju res vidim, kako gresta mimo naše hiše ob štirih s praznim koskom, čez dobro uro se pa že vračata s koskom sadja," je važno odgovoril gostilničar.

Ta pomenek je bil za Morena nenavadno dragocen. Zdaj je torej izvedel, kje jo bo lahko videl in ob kateri uri.

Zdaj mlademu Špancu ni kazalo drugega, kakor da si poišče ob poti v Rieuval primeren kotic, kjer bo lahko svojo ženo od bližje videl, hkrati pa tudi spoznal, kakšna je njena mati.

Ogledal si je teraso gostilne, kjer je pravkar sedel. Bila je prav pripravna za opazovanje. Od ceste jo je ločila živa meja cvetočih kapucinkov, ki so bili pa ponekod tako redki, da je z lahkoto videl skoznje.

Naročil si je kozarec piva, potem je pa vzel iz aktovke škatlico barv, čopič, risalni papir in stojalce. Že od nekdaj je imel veselje s slikanjem z vodnimi barvami. Zdaj si je izbral ta šport kot razvedrilo v urah čakanja, hkrati pa kot opravičilo, da ostaja tako dolgo na enem kraju. Tako pač nikomur ne bo prišlo na misel, vprašati ga, zakaj kar venomer hodi okrog gradiča Jacheres ali pa, zakaj tako vztrajno poseda na obronkih bližnjih gričev in ob bregu reke.

Izbral si je slikovit motiv, kolikor mu je pač dopuščal njegov sedež na malone zaprti gostilniški verandi, in pričel na videz vneto slikati.

"Naj bo to spomin na te vznemirljive dni," si je dejal sam pri sebi.

Minilo je nekaj ur, toda cesta, držeča iz gradiča, se je vila pusta in prazna proti Rieuvalu.

(Dalje prih.)

S. P. D. SV. MOHORJA

Ustanovljena 31. decembra 1921.

Inkorporirana 12. oktobra 1923.

CHICAGO, ILL.

Odbor za leto 1944:

Predsednik: John Mlakar, 1925 W. 22nd Place.
Podpredsednik: Frank Puklavac, 1930 W. 21st Place.
Tajnik: Jos. J. Kobal, 2113 W. 23rd Street.
Blagajnik: Jos. Oblak, Jr., 1840 W. 22nd Place.
Zapisnikar: Anna Zekal, 2050 W. Coulter Street.
Duhovni vodja: Rev. Edward Gabrenja, OFM., 1852 W. 22nd Place.
Nadzorniki: John Densa, 2730 Arthington Ave. — Karolina Pichman, 2326 So. Wolcott Ave. — Frank Dolenc, 1940 W. 21st Place.
Porotni odbor: Math Hajdinjak, 2017 W. 21st Place — Leo Mladic, 1919 W. 22nd Place — Pauline Ozbolt, 2029 W. Cermak Rd. — Anna Zorko, 1654 W. 21st Place.
Družbeni zdravnik: Dr. Jos. E. Ursich, 1901 W. Cermak Road in Dr. F. T. Grill, 1858 W. Cermak Road.
Vratar: Frank Roblek, 1833 W. 22nd Place.
Uradno Glasilo: "Amerikanski Slovenec".

Seje se vršijo vsako prvo nedeljo v mesecu v cerkveni dvorani sv. Stefana, na 22nd Place in Wolcott Ave.

Družba sprejema v svojo sredo moške in ženske od 6. do 45. leta starosti. Pristop v Družbo je prost. Pri Družbi se lahko zavarujete proti bolezni in smrti za samo en dolar mesečine. To je izvanredna ugodnost za vsakega katoliškega Slovenca v Chicagu. Rojaki, pristopajte v to domačo Družbo.

Za vsa pojasnila glede Družbe in njenega poslovanja se obrnite na Družbenega tajnika ali pa predsednika.

NAZNANILO

Naša prihodnja redna mesečna seja se bo vršila v nedeljo dne 6. avgusta točno ob pol dveh popoldan v cerkveni dvorani sv. Stefana. Vabljeni ste, da se gotovo udeležite seje.

Člani, ki ste zaostali s svojim asessmentom, ste prošeni, da poravnate vaš dolg in to brez posebnega opomina od tajnika. Ako bi se vsak član v tem oziru zavedal svoje dolžnosti, bi se lahko tajniku prihranilo nepotrebno delo kakor tudi Družbi nepotrebni stroški.

Ali ste letos že pridobili kakega novega člana za našo domačo Družbo? Pripeljte vaše sinove in vaše hčere, da k nam pristopijo. Brez mladine nima naša Družba nobene bodočnosti. Vsak naj to premisli in potem stori svojo dolžnost; vsaj enega novega člana naj pridobi do konca leta.

Pretekli mesec smo izgubili dva naša člana, in sicer sta umrla Anton Gregorich st. in Justina Trušnik. Spomnite se jih v vaših molitvah.

S sobratem pozdravom,

JOS. J. KOBAL, tajnik.

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamči Vam in Vašim Otrokom

Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki ... Posluje že 51. leto.
Članstvo: 39,150 Premoženje: \$5,500,000

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 128.43%

Če hočete dobro sebi in svojim dragim, zavarujte se pri najboljši, pošten in nadsolventni podporni organizaciji, KRANJSKO-SLOVENSKE KATOLIŠKE JEDNOTE, kjer se lahko zavarujete za smrtne, razne poškodbe, operacije, proti bolezni in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejšo vrsto certifikate sedanje dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če se nial član ali članica te mogočne in bogate katoliške podporne organizacije, potrudite se in pristopi takoj.

Za pojasnila o zavarovalnici in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednota, ali pa na:

GLAVNI URAD V LASTNEM POSLOPU

351-353 No. Chicago Street, Joliet, Illinois

PRVI SLOVENSKE POGREBNE ZAVOD V CHICAGO

LOUIS J. ZEFRA

1941 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois
Phone Canal 4611

NA RAZPOLAGO NOČ IN DAN.

Najboljši avtomobil za pogrebe, kratke in dolge vožnje. — Mrtvaška kapela na razpolago brezplačno. — CENE ZMERNE.

OGLASI V "AMER. SLOVENCU" IMAJO VEDNO USPEH.

Joseph Conrad:

NA MORJU

Ves ta čas ni bilo o njem ne duha ne sluha. Odsila sva na trmo. Nekak tožljiv glas je pričel klicati od neke sredi pristanišča: "Judea ahoy!" Hudimana, kako je neki zašel tjakaj? ... "Halo!" sva zakričala. "Zanaša me v tem našem čolnu, ki nima vesel," je zavpil. Neki zakasnel čolnar se je ponudil, da ga pojde reševati, in z Mahonom sta se pobotala, da bo za pol kroga našega kapitana pritegnil k ladji. Prva je prišla po lestvi gospa Beardova. Skoraj celo uro sta v tistem hladnem prčju plula z možem po pristanišču. Svoj živ dan še nisem bil tako osupel.

Po vsem videzu je bil kapitan takoj, kakor hitro je zaslišal moj klic "Pridite gor," uganil, kaj je, pa je potegnili svojo ženo za seboj, planil na palubo in preko te v naš čoln, ki je bil privezan k lestvi. To ni bilo samo za šestdesetletnika. Le pomislite, kako junaško je ta starec nesel v svojem naročju svojo staro ženko — družico svojega življenja. Posadil jo je na klop in že hotel splezati nazaj na palubo, kar mu je vrv nekam odletela in je oba skupaj odnesla struja. V splošni zmedi seveda nismo slišali njegovega klicanja. Videti je bil osramočen. Ona pa je izpregovorila veselo: "Menda ni veliko škode, ker sem zamudila vlak?"

"Prav nič, Jenny — pojdi dol in se ogrej," je zamomljaj. Nato pa nam: "Mornar res ne sme imeti opravka z žensko. Izgubil sem ladjo, vidite. No, za sedaj še ni nič hudega. Pa pojdimo in pogledimo, kam je ta bedasti parnik butnil."

Ni bilo sicer dosti poškodb, vendarle smo imeli tri tedne zamude. Proti koncu tega odmora, ko je bil kapitan ravno zaposlen s svojimi agenti, sem odnesel ge. Beardovi njen kovček na železniško postajo in ji poiskal udoben prostor v vozu tretjega razreda. Odpelja je okno in dejala: "Dober fant ste. Ako boste kedaj videli, da bo John — kapitan Beard — ponoči brez volnene ovrtnice, ga v mojem imenu spomnite, naj ima grlo dobro omotano."

"Zanesite se name, gospa Beardova," sem odvrnil. "Dober fant ste; videla sem, kako ste poslušni Johnu — kapitanu." Vlak je nepričakovano potegnil; privzdignil sem čepico pred staro gospo: nikoli več je nisem videl. ... Dajte mi steklenico.

Drugi dan smo zapluli na morje. Ko smo tokrat zajadrali proti Bangkoku, so minili že trije meseci, odkar smo bili zunaj Londona. Pričakovali pa smo bili, da bomo kvečjemu kakih štirinajst dni. Bilo je v januarju in imeli smo krasno vreme — krasno sončno vreme, ki je pozimi še čarobnejše nego poleti; prvič, ker je izjemno in tako suho, in drugič, ker veste, da ne bo, da ne bo moglo dolgo trajati. Krasno je kakor prvi sneg, kot božji blagoslov, kot nepričakovano hipec sreče.

Tako je bilo, med vso našo vožnjo po Severnem morju med vso vožnjo skozi Prekop: in trajalo je še dalje, ko smo bili že približno tri sto milj zapadno od Lizardov: nato pa je veter potegnil proti jugozapadu in pričel močneje pihati. Čez dva dni smo že imeli vihar. Veter je zaustavljal Judeo in jela se je valjati po Atlantskem oceanu kakor kaka stara škatla za sveče. Vleklo je dan na dan: vleklo divje, brez prestanka, neizprosno, brez odmora. Ves svet ni bil

nič drugega več ko neizmerna planjava ogromnega razpenjenega valovja, valečega se proti nam pod obzorjem, ki je bilo tako nizko, da bi se ga mogel človek dotakniti z roko, pa umazano kot okajen strop. V viharu prostoru okoli nas ni bilo nič manj pršavice kakor zraka. Dan za dnem, noč za nočjo ni bilo krog in krog ladje ničesar drugega ko tuleč veter, bučeče morje in šumeča voda, ki je lila preko palube. Ne parnik ne mi nismo imeli počitka. Ladja se je dvigala, pogrezala, stala zdaj na glavi, zdaj na repu, gugala se, stakala, a mi smo se morali, kadar smo bili na palubi, držati za ograjo, a kadar smo bili pod njo, oklepali se svojih visečih postelj, onemogli od neprestanega napora in večne skrbi.

Neko noč me je poklical Mahon skozi ozko okence moje kajute. Okence se je odpiralo naravnost proti moji viseči postelji, na kateri sem ležal buden, obut in z občutkom, ko da že leta in leta nisem spal; pa saj tudi ne bi bil mogel, najbi bil hotel. Vprašal je razburjeno:

"Imaš grezilo notri, Marlow? Na noben način ne morem pripraviti sesalke, da bi črpale vodo. Moj Bog! to ni igrara."

(Dalje prihodnjič)

Vaše molitve

SO ZA
POKOJNE

Vaše cvetlice

SO POSLANE
K POGREBOM
DA TOLAŽIJO ONE,
KI SO ŽIVI.

PRODAM

4-stanovanjsko zidano hišo. Nahaja se na 2547 So. Harding Ave., za ceno \$10,600;

3-stanovanjsko zidano hišo. Nahaja se na Millard Ave. in 26. cesti, za ceno \$10,000;

3-sobni "cottage", ter zraven velika lota. Nahaja se na Gunderson Ave. v Berwynu, za ceno \$3,950;

4-stanovanjsko hišo po 4 sobe ter lota zraven. Nahaja se na Wesel Ave., za ceno \$5,500;

2-stanovanjsko hišo po 5 in 6 sob, velik "bejzment" ter lota zraven. Nahaja se na So. Maple Ave., za ceno \$7,900. Treba je plačati takoj \$1,000, drugo na obroke.

Imam še več drugih hiš v Lawndale okolici, ter več hiš in bungalov v Cicero in Berwyn. Ako želite hišo v Berwynu, pokličite L. Gradiser, telefon Berwyn 4979-R.

ANTON JORDAN

2417 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Telefon Rockwell 7196

DR. JOHN J. SMETANA
Pregleduje oči in predpisuje očala. — 23 let izkušnje OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure: vsak dan od 9 zjutraj do 8:30 zvečer.